

กิเลสขุคร์ติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมเพื่อให้เรามีสติมีปัญญาค้นคว้าในใจของเรา สัจธรรม สัจธรรมความจริงที่เราค้นคว้าอยู่นี้ เราพยายามแสวงหาของเรา ถ้าเราได้ธรรมของเรานะ เราจะมีที่พึ่งที่อาศัย ในปัจจุบันนี้ทำไมเราต้องแสวงหาธรรมล่ะ เราไม่มีที่พึ่งที่อาศัยหรือ เราก็มีที่พึ่งที่อาศัยของเรา เรามีที่พึ่งที่อาศัยของเราถ้าจิตใจเรามีศรัทธาความเชื่อในพุทธศาสนา ถ้าจิตใจเราไม่มีความเชื่อในพุทธศาสนา มันหาที่พึ่งข้างนอกกันนะ

ในลัทธิศาสนาอื่นๆ เขาหาที่พึ่งจากข้างนอก เขาหาที่พึ่งจากข้างนอกเพราะเขาต้องให้ผู้อื่นเป็นผู้ที่ให้คุณประโยชน์กับเขา แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านหรือคັນของท่านเอง ท่านทำใจของท่าน ใจตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา ท่านรู้จริงเห็นจริงของท่าน ถ้าท่านรู้จริงเห็นจริงของท่าน ความจริงมันเป็นแบบนี้ ถ้าความจริงมันเป็นแบบนี้ ท่านเทศน์ธัมมจักกฯ ขึ้นมา สัจธรรมอันนั้นเทวดาส่งเป็นชั้นๆ ขึ้นไป

เทวดานะ จักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว มีความปรารถนา มีความสุขมาก ปลายทางปลื้มมาก เพราะธรรมะได้เกิดขึ้นแล้ว ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เกิดขึ้นแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว สัจธรรมอันนี้ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสรู้เองโดยชอบ ฉะนั้น คนที่รู้เองโดยชอบจะวางธรรมวินัยนี้ไว้ให้เราศึกษา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมัยที่ยังดำรงชีวิตอยู่ ท่านหรือสัตว์ขนสัตว์ คือท่านเทศนาว่าการจงให้เป็นพระอรหันต์ในเดี๋ยวนั้นเลย ในเดี๋ยวนั้นเลย หรือสัตว์ขนสัตว์ให้เป็นไปตามนั้น

ฉะนั้น ถ้าจะความจริงนี้เกิดจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาตามความเป็นจริง ถึงสั่งสอนตามความเป็นจริง ถ้าสั่งสอนตามความเป็นจริง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษามาแล้วใช่ไหม เราเข้าใจของเราแล้วใช่ไหม ถ้าเข้าใจแล้ว เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบ่งออกเป็นธรรมและกิเลส เห็นไหม ระหว่างกิเลสกับธรรมๆ

คำว่า “กิเลสๆ” กิเลสมันเกิดมาจากไหนล่ะ คนเราก็ทำความดีมา มีบุญกุศล เวลาทำบาปทำอกุศลมา นั่นล่ะมันจะเพิ่มกรรมกิเลสมา กิเลสมันเป็นอวิชชาความไม่รู้ในใจของตัวเรามันมีมาอยู่แล้ว ถ้ามันมีมาอยู่แล้ว ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาชี้ว่าอันนี้เป็นกิเลส อันนี้เป็นกิเลส เราจะรู้ได้อย่างไร เพราะถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา เราแสวงหาสิ่งใดของเรา เราขยันหมั่นเพียรของเรา เราว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมทั้งหมดละ สิ่งที่เป็นธรรมเพราะอะไร เพราะมันเป็นประโยชน์กับเราไป

สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรานะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ว่าสิ่งใดที่เป็นกิเลส เรื่องปรารถนาตามตัณหาความทะยานอยากทางโลกที่ว่าต้องการความปรารถนา อันนั้นเป็นกิเลส ถ้ากิเลส เห็นไหม ถ้ากิเลสมันขุติคนนะ เวลากิเลสมันขุติในหัวใจของเรา กิเลสมันมีกับเราอยู่แล้วถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา เราสร้างสมบุญญาธิการมา เราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์มันก็ทำคุณงามความดีมา แต่ความดีมานี้ กิเลสมันมีในหัวใจ กิเลสอย่างหยาบ กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด

ถ้ากิเลสมันขุติ เห็นไหม คุณิ คุณายทุนเขาขุติ เราอยู่ว่านายทุนคนไหนเขาขุติ เขาเอารัดเอาเปรียบสังคม ถ้าเรารู้ว่านายทุนคนนั้นขุติคนนะ ถ้าเรามีความปฏิสัมพันธ์กับเขา เราก็หลีกเลี่ยงเขา เราหลีกเลี่ยงเขาไปหาคุ้มจากที่อื่น ไปหาคุ้มจากการพึ่งพาอาศัยจากคนที่เป็นธรรมๆ เรายังหลีกเลี่ยงได้นะ ถ้านายทุนขุติ เวลาเขาขุติ เขาเอารัดเอาเปรียบ เขาแสวงหาประโยชน์ของเขามากเกินไป จิตใจเขาไม่เป็นธรรม จิตใจเขาไม่เผื่อแผ่ จิตใจเขาไม่เอื้อเพื่อแก่สังคม ไม่เอื้อเพื่อแก่มนุษย์ทั้งหลาย นายทุนขุติมันก็น่าเกลียดแล้ว นายทุนขุติ ทุกคนไม่ยกคอบ ทุกคนไม่ยกเข้าใกล้ เพราะนายทุนนั้นเอารัดเอาเปรียบ นั่นนายทุนขุติ

แต่เวลากิเลสมันขุติคนละ เวลากิเลสมันขุติคนนะ กิเลสมันเป็นเรา นายทุนขุติเรายังหลบเลี่ยงได้ เรายังแสวงหาที่พึ่งที่อื่นได้ แต่กิเลสในหัวใจเราจะหลีกเลี่ยงไปไหนล่ะ เวลากิเลสมันขุติ

รีคนะ คูติ ถ้ากิเลสมันอย่างหยาบๆ เวลามันขุติคนอื่นนะ มันทำลายเขา มีสิ่งใดเกิดขึ้นมากับเขา เขาไม่พอใจกระพืดกระพืดไปกับในหัวใจของเขา นิสัยของเขาขัดขวางเขาไปทั่ว นั่นนะกิเลสมันขุติ ขุติเพราะอะไร ขุติเพราะเขาแสวงหาแต่บาปแต่กรรมใส่ตัวเขาไป

ถ้าเขาแสวงหาแต่บาปแต่กรรมใส่ตัวของเขานะ คูติ ดูพระเทวทัตๆ บวชมาเป็นพระนะ บวชมาเป็นพระ เราเห็นว่าการบวชมาเป็นพระแล้วต้องเป็นผู้ที่แสวงหาบุญกุศลทั้งนั้น เวลาพระเทวทัตขึ้นมา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปได้มานโลกีย์มากๆ เขาเหาะเหินเดินฟ้าได้นะ เขาทำความสงบของใจเขาได้ เขาได้มานสมาบัติของเขาได้

คูติ เวลากิเลสมันขุติ ถ้าเราไม่มีกำลังของเรา เรามีสติปัญญาระดับนี้ เราทำความผิดของเราก็ได้ระดับนี้ คูติ นายทุนที่เขามีอำนาจวาสนา เขามีเงินมีทองของเขา เขามีกำลังของเขา เขาจะทำความชั่วของเขาได้มหาศาลเลย พระเทวทัตเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วได้มานโลกีย์ เหาะเหินเดินฟ้าได้ แปลงเป็นงูเข้าไปอยู่ในสิริระของอชาตศัตรูก็ได้

เพราะกิเลสมันขุติขึ้นมา อยากใหญ่อยากโต ความมักใหญ่ใฝ่สูง อยากจะปกครองสงฆ์ อยากจะมีอำนาจ สิ่งนี้พอมันขุติขึ้นมา นี่ทำลายไป ทำลายนะ ถ้าพูดถึงพระเทวทัตปฏิบัติตามธรรม ถ้าสิ้นกิเลสไป สิ่งนี้เป็นธรรมๆ แต่ปฏิบัติธรรมขึ้นมาแล้วมีกำลังขึ้นมา แต่กิเลสมันขุติขึ้นมา ทำลายนะ ทำลายว่าให้ความเห็นผิด ทำลายจนว่าจะปกครองสงฆ์ ทำลายจนพยายามจะฆ่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่ทำไปแล้วได้อะไร? ตกนรกอเวจีไป

คูติ เวลากิเลสมันขุติ มันทำลายหัวใจของคน คนคนหนึ่งบวชมาด้วยแรงปรารถนา อยากจะสร้างคุณงามความดี แต่ด้วยจริตนิสัย ด้วยการสร้างสมมา คูติ เป็นชุก เป็นต่างๆ เป็นคู่แข่งคู่แข่งมากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเมื่อเป็นคู่แข่งคู่แข่งมากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาขอบวชๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ให้บวช บวชเพราะอะไร บวชเพราะว่าให้เขาได้สร้างคุณงามความดีของเขา

เพราะเทวทัตเขาบวชมา เขาก็ปฏิบัติของเขาได้มานโลกีย์ ได้ฤทธิ์ได้เดชขึ้นมา แต่เพราะอวิชชา เพราะความมักใหญ่ใฝ่สูง เพราะกิเลสมันขุติ กิเลสมันทำลาย มันทำลายจนท่วมท้นในหัวใจ พอท่วมท้นในหัวใจ สิ่งที่ทำไป ทำความชั่วไป ทำแต่บาปแต่กรรมไป ตกนรกอเวจีไป

แต่เวลาของเขาเขาใช้โทษของเขา เขาหมดจากเวรจากกรรมของเขา จากนรกอเวจี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้เองว่า เทวทัต ถ้าพ้นจากนรกอเวจีขึ้นมาจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า เพราะเขาได้สร้างของเขา ทำทานโลกีย์ต่างๆ เขาได้สร้างของเขาเหมือนกัน สิ่งที่เขาทำมา ทำดีเขาทำ เขาก็มีเหมือนกัน แต่ทำไมให้กิเลสมันปั่นหัวขนาดนั้น ทำไมกิเลสทำให้หัวใจมันเสียหายขนาดนั้น

ฉะนั้น ในเมื่อทำบาปอกุศลก็ตกนรกอเวจีไปก่อน แต่สิ่งที่ทำคุณงามความดี บวชเป็นพระแล้วได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาได้ทำคุณประโยชน์กับเขาในใจของเขา ในอนาคตกาล พระเทวทัตนี้ถ้าพ้นจากนรกอเวจีมา พ้นจากเวรจากกรรมมา เขาจะประพฤติปฏิบัติของเขา เขาจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าต่อไปในอนาคต บอกชื่อบอกนามไว้หมดเลย

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาเองโดยชอบ สิ่งใดพยากรณ์โดยชอบใช้ไหม แต่เวลาเราปฏิบัติกัน ในสังคมนา เวลปฏิบัติ เราปฏิบัติกันว่าเมื่อไหร่จิตเราจะสงบ เมื่อไหร่เรามีคุณงามความดี เห็นไหม เวลาจิตมันสงบขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา คนที่เขาสงบขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมา สงบแล้วจะเกิดแสงสว่าง สงบแล้วจะเห็นนรกสวรรค์ อเวจีต่างๆ เขาเห็นของเขาไป นั่นนะ นั่นคืออะไร

ถ้าครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติของท่าน ท่านชำระล้างกิเลสของท่านไป อย่างเช่น พระโมคคัลลานะ นี่พระโมคคัลลานะท่านไปของท่าน ท่านไปของท่านด้วยความปกติธรรมคาของท่าน เพราะท่านมีฤทธิ์ คนที่มีฤทธิ์เป็นเรื่องธรรมดา คุณิ คุณพระสารีบุตรมีปัญญามาก ถามปัญหาอย่างไรตอบได้หมด ใครฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วสงสัยสิ่งใด ไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรอธิบายให้ฟังได้หมดเลย อธิบายขยายความให้เข้าใจแล้วพระก็สงสัย ก็เอาคำพูดของพระสารีบุตรไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน

ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “พระสารีบุตรอธิบายขยายความอย่างนั้น ถ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นด้วยไหม”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ถ้าเราพูด เราก็พูดอย่างนั้นเหมือนกัน”

นี่ก็เป็นธรรมดาของพระสารีบุตรอีกล่ะ ใครสร้างบุญกุศลมา ทำสิ่งใดมา มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องจริงมันเป็นเรื่องความเคยชินของใจดวงนั้น ฉะนั้น เวลาพระโมคคัลลานะ เวลาท่าน

ประพฤติกปฏิบัติของท่านมาหมดจากกิเลสไป บวชมา ๗ วัน เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วเป็นพระ
อัครสาวกเบื้องซ้าย ไปนรกไปอเวจี ไปบนสวรรค์มา มาพยากรณ์ต่อหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ว่าถูกหมดๆ เห็นใหม่ มันเป็นอย่างนั้นๆ

นี่มันเป็นธรรมดาของเขา เป็นธรรมดาเพราะพระโมคคัลลานะไม่มีกิเลส คนที่ไม่มีกิเลส
กิเลสมันขุติไม่ได้ กิเลสมันเอาโรคเอาเปรียบในใจนั้นไม่ได้ ถ้ากิเลสเอาโรคเอาเปรียบในใจนั้น
ไม่ได้ เพราะในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคืออริยสัจ คือสัจจะความจริง อริยสัจ
นะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคญาณ มันต้องมีเหตุมีผล มีมรรค มีศีล สมาธิ มีปัญญา ชำระล้าง
กิเลสไป

เวลาพระโมคคัลลานะไปศึกษากับสังยุตต์ ไปกับพระสารีบุตร ศึกษาหมดได้หมดพุง
ของครูบาอาจารย์แล้ว แล้วทำอะไรต่อละ ก็แค่นั้นเอง พอแค่นั้น รู้กันสองคนว่ามันไม่ใช่ทาง
แล้ว มันไม่ใช่ทาง สังยุตต์กันไว้ว่าถ้าเจอครูบาอาจารย์ อย่าทึ่งกันนะ ให้บอกกัน พระสารีบุตรไป
เจอพระอัสสชิ พระอัสสชิสั่งสอนพระสารีบุตรจนเป็นพระโสดาบัน มาบอกพระโมคคัลลานะจน
เป็นพระโสดาบันเหมือนกัน

ฉะนั้น ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปประพฤติกปฏิบัติ ไปบวชกับองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ตอนนี่ตอนที่ประพฤติกปฏิบัติ ๗ วันที่สัพหงกโงกงวง องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าไปโดยด้วยฤทธิ์ ให้น้ำลูบหน้า ให้มองดูดาว ให้ตรีกในธรรม องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนมา ตรงนี้แหละตรงที่ว่าพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะท่านประพฤติก
ปฏิบัติของท่าน อริยสัจมันเป็นมรรค มรรคผลมันเกิดมาจากหัวใจ

ถ้ามรรคผลมันเกิดมาจากหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สั่งสอนเอง เวลา
พระโมคคัลลานะตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ เวลาพระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มันหมดภาระใจ
มันหมดภาระความรับผิดชอบ มันหมดภาระเรื่องการประพฤติกปฏิบัติ มันหมดภาระเรื่องการเกิด
และการตาย มันจบสิ้นแล้ว มันไม่มีการเกิด ไม่มีการแก่ ไม่มีการเจ็บ ไม่มีการตายในใจของพระ
สารีบุตร พระโมคคัลลานะ ฉะนั้น เวลาด้วยจริตินิสัย ด้วยอำนาจวาสนา พระโมคคัลลานะท่านถึง
ทำงานของท่านโดยที่ไม่มีกิเลสเข้ามาครอบงำ ไม่มีกิเลสเข้ามาแบ่งปัน ไม่มีกิเลสเข้ามาในหัวใจ
ของพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร

ฉะนั้น ท่านรู้ท่านเห็นสิ่งใดของท่าน มันถึงเป็นความจริงอย่างนั้น แล้วเป็นความจริงอย่างนั้นท่านถึงเอามาพยากรณ์ตามความเป็นจริง อันนี้มันเป็นอำนาจวาสนาของพระโมคคัลลานะที่จะเอามายืนยัน เอาความถนัดของท่านช่วยของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ศาสนา

ฉะนั้น เวลาเราฟังธรรมๆ เราศึกษาธรรม ศึกษาที่ไหน ถ้าเราศึกษาธรรม ต้องศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมจักๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักๆ เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ อตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค สิ่งที่ไม่ควรเสพ เธอไม่ควรไปทั้งสองข้างนั้น เธอต้องทำจิตใจของเธอให้เป็นมัชฌิมาปฏิปทา แล้วพยายามรู้คั่นในใจของเธอขึ้นมาให้เธอรู้ตามความเป็นจริงอันนั้น ถ้ามันเป็นความจริงนะ เกิด ปัญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติฯ เกิดปัญญาเกิดความสว่างกระจ่างแจ้ง ความสว่างกระจ่างแจ้งอย่างนี้เกิดจากชำระล้างกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

ฉะนั้น เวลาเราจิตสงบขึ้นมา เราจะไปรู้เห็น จิตมันสว่าง จิตมันว่างหมดเลย นั่นละ กิเลสมันจะเริ่มเอารัดเอาเปรียบแล้ว นี่กิเลสเอารัดเอาเปรียบเฉยๆ นะ กิเลสมันพยายามให้ผู้ที่ปฏิบัติไม่เข้าสู่สังขาร พยายามจะให้เราไขว้เขวออกไปจากหลักความจริงของเรา จะรู้จะเห็นสิ่งใด ถ้าเห็นสว่างคือจิตออกรู้ แสงสว่างมันเกิดมา แสงสว่างมันก็เกิดของมันอยู่แล้ว ไฟแลบออกมา แสงอาทิตย์ต่างๆ มันก็มีของมันอยู่แล้ว ในปัจจุบันนี้แสงไฟแสงต่างๆ ใครเขาจะอย่างไรให้มันสว่างไสวขนาดไหนก็ได้ มันก็เป็นแสงอันนั้น แล้วมันมีใครไปรู้มันล่ะ ไม่มีใครไปรู้มันก็ไม่มีประโยชน์กับใครใช่ไหม

แต่เวลาเราไปถนนหนทาง ตามที่แสงสว่างตามถนนหนทาง เขาให้ความปลอดภัยกับคน เขาให้แสงสว่างกับคน เพราะคนใช้ประโยชน์กับถนนสายนั้น จิตของเราเวลาทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจเราสงบเข้ามา เราเห็นแสง ความเห็นแสง แสงนั้นมันคืออะไร แสงนั้นมันเป็นประโยชน์กับใคร

แสงสว่างจากภายนอก เห็นไหม คุณสิ เขาต้องใช้พลังงานขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์กับความสว่าง เพื่อประโยชน์กับความอบอุ่น เพื่อประโยชน์กับมนุษยชาติ แต่เวลาเราปฏิบัติขึ้นไป ถ้าเรานั่งสมาธิ ถ้าจิตเราไม่สงบ มันก็มีติดติดติดอยู่นั่นละ แต่ถ้าจิตสงบแล้วมันเห็นแสงสว่าง แสงสว่างมันก็คือแสง แสงมันเกิดจากอะไร? แสงมันเกิดจากจิตเป็นผู้รู้ จิตมันออกรู้ไป จิตออกรู้แสง จิตออกรับรู้ต่างๆ

จิตออกรับรู้ รับรู้แล้วก็ต้องปล่อย รับรู้แล้วไปไหนต่อ ถ้ารับรู้แล้วมันก็ขยายความ ต่อเนื่องๆ ไป จิตมันก็ตามสิ่งที่รู้ออกไป ถ้าสิ่งที่รู้ออกไปมันเป็นประโยชน์กับใคร? มันไม่เป็น ประโยชน์กับใครเลย มันทำให้จิตเสื่อมด้วย ทำให้สิ่งที่จะเป็นคุณงามความดีของเรา ทำให้ ประโยชน์กับเรา ทำให้จิตเข้มแข็งมันไม่มีสิ่งใดเป็นพื้นฐานกับจิตใจนี้เลย มีแต่จะเสื่อมไป มีแต่จะ เสื่อมค่าไปเป็นธรรมดา เพราะมันส่งออกไปรับรู้เรื่องข้างนอก

ถ้ามันไปรู้ไปเห็น รู้เห็นนรกเห็นสวรรค์ต่างๆ เห็นแล้วได้อะไรขึ้นมา ภาพจิตรกรรมฝา ผนังเขาเขียนไว้ให้ดูหมดแล้ว ทำไมเราต้องไปรู้ของเรา สิ่งที่เราเห็นเพราะอะไร เพราะโมกคัลลณะ พระสารีบุตร จิตใจของท่าน ท่านทำประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาจนสิ้นกิเลสของท่านไป ท่านไม่มีสิ่งใด ไม่มีภาระรับผิดชอบในใจของท่านแล้ว ท่านถึงรับเป็นภาระแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อประโยชน์กับศาสนา เพื่อประโยชน์กับสังคม เพื่อประโยชน์กับบริษัท ๔ บริษัท ๔ ที่ยังสงสัย ยังคลอนแคลนในพระพุทธศาสนา พระโมกคัลลณะ พระสารีบุตร ท่านรู้ของท่าน ท่านอธิบาย ความของท่าน เพื่อให้คนมั่นคงกับในพระพุทธศาสนา

ถ้ามันคงในพระพุทธศาสนาแล้ว ถ้าเราจะประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา มันต้องเข้าสู่อริยสัจ เข้าสู่สัจจะความจริง นั่นเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น แต่ถ้าใจมันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันอยากรู้อยากเห็นไป เพราะความเคยชินของใจ โดยธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์กลัวมืดกลัวแสง ต่างๆ แต่ถ้ามันไปรู้ไปเห็นอย่างนั้นเข้า มันเพื่อประโยชน์กับตัวเองว่าตัวเองมีฤทธิ์มีอำนาจมีฤทธิ์มีเดชต่างๆ มันก็มีความพอใจกับใจดวงนั้น มันเป็นธรรมหรือเปล่า? มันไม่เป็นธรรมเลย

ถ้ากิเลสมันขูดรีด กิเลสมันเบียดเบียน กิเลสมันทำลาย แม้แต่เราตั้งใจจะประพฤติกปฏิบัติ ถ้าเราตั้งใจประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันไม่เป็นประโยชน์กับการมาปฏิบัติ แล้วเรารู้ได้อย่างไร เรา รู้ไม่ได้ เรารู้ไม่ได้เพราะเรายังปฏิบัติไม่เป็น เราปฏิบัติไปแล้วเราไม่รู้หรือกว่าเราจะไปเจอสิ่งใด ที่ เรามาปฏิบัติกัน เรามาปฏิบัติกันเพื่อความสุขของใจ ปฏิบัติขึ้นมาเพราะจิตมันสงบแล้วเราอยากจะ ใช้ปัญญาของเรา ปัญญาของเราเพื่อพิจารณากิเลสของเรา ถ้าพิจารณากิเลสของเรา ถ้ามันมีอำนาจ วิชา เราจะทำลายกิเลสของเราเป็นขั้นเป็นตอน เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป จนกว่าจิตของเราจะสิ้น จากกิเลสไป นี่คือการปรารถนาของชาวพุทธทั้งหมด

ความปรารถนาของชาวพุทธทั้งหมด เห็นไหม แต่ถ้ากิเลสมันหยาบๆ คูลี คนที่เขาไม่ สนใจนะ พุทธที่ทะเลเบียนบ้าน คำว่า “พุทธที่ทะเลเบียนบ้าน” เพราะเราเกิดมาในสังคมในวัฒนธรรม

ของชาวพุทธ เราก็เป็นชาวพุทธโดยทะเบียนบ้าน แต่เขาไม่ศึกษา เขาไม่สนใจเลย ถ้าเขาไม่ศึกษา เขาไม่สนใจเลย มันก็เป็นการเสียประโยชน์กับเขาไปเอง ถ้าเขายังอยู่กับทางโลก เขายังสนใจกับทางโลก เขายังยึดมั่นถือมั่นกับทางโลกของเขา ว่าสิ่งนั้นเป็นความจำเป็นของเขา ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาไม่เห็นผลประโยชน์ของมัน ไม่เห็นผลประโยชน์ในการประพฤติปฏิบัติไ้ เพราะการประพฤติปฏิบัตินี้ก็ต้องลงทุนลงแรงเหมือนกัน

เวลาทำหน้าที่การงานของเราทางโลก เราทำหน้าที่การงานของเรา เราทำด้วยสมอง ด้วยปัญญาของเรา ด้วยน้ำพักน้ำแรงของเราเพื่อผลประโยชน์กับเรา เรารู้เราเห็น มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เราถึงขยันหมั่นเพียรทำเพื่อเป็นความมั่นคงกับชีวิตของเรา แต่เวลาเอาความจริงขึ้นมาละ มันจริงตามสมมุติ มันก็จริงละ เพราะคนเราเกิดมามันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย มันเป็นเรื่องความจริงแน่นอนอยู่แล้ว แต่ด้วยความจริง เพราะเราเกิดมาเป็นชาวพุทธ วัฒนธรรมของเรา บริษัท ๔ ภัคฆุ ภัคฆุณี อุบาสก อุบาสิกา ในเมื่ออุบาสกอุบาสิกา เขาก็แสวงหาบุญกุศลของเขา เขาก็ต้องการคุณงามความดีของเขา ในเมื่อเขาแสวงหาของเขา เขาทำบุญกุศลของเขา นี่ไง ภัคฆุภัคฆุณีอยู่ได้ ถ้าภัคฆุภัคฆุณีอยู่ได้ แต่ว่าจิตใจเราจริงหรือเปล่าละ

ถ้าจิตใจของเรา เราอยู่ของเราได้เพราะอะไร เพราะเราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง ความเป็นอยู่ของเราอาศัยบริษัท ๔ อยู่ อยู่เพื่ออะไรละ? อยู่เพื่อปฏิบัติไ้ ถ้าอยู่เพื่อปฏิบัติ ในทางโลกบอกว่าเหมือนคนสิ้นไร้ไม้ตอก คนที่ไม่เอาไหนถึงได้มาบวชพระกัน

คนมาบวชพระนะ แม้แต่กษัตริย์ก็บวช ตั้งแต่กษัตริย์ เศรษฐีภุมพินาบวชเยอะเยอะ บวชพระ บวชพระขึ้นมาเพราะอะไร เพราะเขาเห็นคุณประโยชน์ของเขาไ้ แต่ถ้าเรามองทางโลก เรามองทางโลกว่าเหมือนคนที่สิ้นไร้ไม้ตอก เหมือนคนที่ไม่มีคุณค่าถึงได้มาบวชพระกัน แต่เขาไม่รู้หรือว่าที่บวชพระเพราะเขามีอำนาจวาสนา

มีมากนะ นักปฏิบัติของเราอธิษฐานบอกว่าถ้าตายไปแล้วชาติหน้าขอให้ไ้ไปเกิดเป็นผู้ชาย ให้เกิดไปอยู่บ้านนอกคอกนาจะได้บวชเลย นี่เวลาจิตใจมันมั่นคงก็คิดอย่างนั้น คิดว่าการบวช การประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สัจจะความจริงที่เราแสวงหานี้มันจะเป็นการชำระล้างกิเลส ในเมื่อเรามีกิเลสอยู่ไซ้ไหม เรามีวิชาอยู่ในหัวใจไซ้ไหม เราถึงได้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ

ที่นี้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ เราก็ว่าการปฏิบัติในปัจจุบันนี้ เราก็ว่าเราล้มลุกคลุกคลาน เราปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล ผู้ที่ไม่มีอำนาจวาสนาก็ยังไม่ได้บวช ขออธิษฐานว่าถ้าชาติหน้าตายแล้ว

ขอให้ได้บวช บวชแล้วตั้งแต่เล็กๆ บวชตั้งแต่เป็นเณรขึ้นไป จะได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพราะเราเห็นชีวิตของครูบาอาจารย์เราไง ครูบาอาจารย์ท่านบวชตั้งแต่เณรมา ท่านสิ้นกิลศษุของท่านไปแล้วเป็นที่พึง เป็นหลักชัยของพวกเรา เราก็มองเห็นอำนาจวาสนาของท่าน อันนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนา

คูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา เวลาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างสมบุญญาธิการมาจนอำนาจวาสนาเต็ม ถึงได้มาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ได้สร้างสมบุญญาธิการของพระปัจเจกพุทธเจ้ามา ถึงได้มาตรัสรู้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ผู้ที่เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร ก็ได้สร้างสม ใ้คืออริยฐานนะ อริยฐานว่าอยากได้ออยากเป็น สร้างอำนาจวาสนาบารมีของท่านมา ฉะนั้น เวลามาประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอก “นี่ไง อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาของเรามาแล้ว” เพราะท่านสร้างของท่านมา

นี่เหมือนกัน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้าเราปฏิบัติของเรา ทำไมเราปฏิบัติแล้วมันไม่ได้ผล ถ้ามันไม่ได้ผล เราก็ต้องปฏิบัติของเราไป ถ้าไม่ได้ผล คูสิ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นั่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา แต่ถ้าเราเจอครูบาอาจารย์ที่ท่านบวชตั้งแต่เณร แล้วท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมีความสำเร็จตามความปรารถนาของท่าน ก็ท่านได้สร้างสมบุญญาธิการของท่านมา ถ้าสร้างบุญญาธิการมา อำนาจวาสนา เห็นไหม จังหวะและโอกาสจะเป็นแบบนั้น

เพราะเราจะไปเจอครูบาอาจารย์ไง เราจะไปเห็นครูบาอาจารย์ จิตใจเราจะใ้รู้ จิตใจเราอยากจะมีการกระทำ จิตใจเรานี้มันคิดของมัน มันมีอำนาจวาสนาของมัน มันพยายามทำของมัน ถ้ามันทำของมัน ถ้าทำได้ตามอย่างนั้น เราก็ทำของเราได้ ถ้าเราทำไม่ได้ เขาก็ปรารถนาของเขาว่า ถ้าตายไปแล้วขอให้ได้เกิดเป็นผู้ชาย เกิดในบ้านนอกคอกนา แล้วจะได้บวชเลย คิดว่ามันบวชง่าย

บ้านนอกคอกนาเขาก็เกิดกันเยอะมาก คนบวชมีเท่าไรละ คนบวชมีขนาดไหน คนที่จะบวชมันบวชที่หัวใจ ถ้าหัวใจมันปรารถนา หัวใจมันมีอำนาจวาสนา หัวใจที่มันคิดของมัน เพราะบวชขึ้นมาแล้ว เราบวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ เราบวชมาเพื่อดูแลหัวใจของเรา

ถ้าหัวใจของเรามันมีอำนาจวาสนา สิ่งที่เป็นทางโลก ถ้ากิเลสมันขุติริค มันขุติริคจนไม่สนใจไม่ดูแล มันเสียโอกาสของมันไป แต่ของเรา เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราเอาจริงเอาจังของเราละ เราจะปฏิบัติของเรา ถ้าเราปฏิบัติของเรา ถึงจะทำคุณงามความดี นี่กิเลสอย่างหยาบ กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด มันมีเล่ห์เหลี่ยมตลอดไป

เวลาเราปฏิบัตินะ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม สังคมไหนก็แล้วแต่ สังคมต้องอยู่ร่วมกัน นี่สังคมอยู่ร่วมกันนะ สังคมอยู่ด้วยกันเวลาปฏิบัติ เราพยายามดูแลใจเรา เรื่องของคนอื่นเป็นเรื่องของเขา เรื่องของเขา ใครทำดีได้ดี ใครทำชั่วได้ชั่ว มันเป็นเรื่องของเขา เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาปฏิบัติ ถ้าจิตใจมันต้องการความวิเวก จิตใจมันต้องการความสงบระงับมากกว่านี้ ท่านจะให้เข้าป่าไปเลย แยกกันไป เข้าป่าไป แยกกันไปเพื่อเร่งความเพียรมา แล้วถ้ามันมีปัญหาสิ่งใด จะย้อนกลับมาหาหลวงปู่มัน

เวลาหลวงปู่มันท่านดำรงชีวิตของท่านอยู่ พระออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใครจะมีปัญหาอะไรต่างๆ จะพยายามเข้าไปปรึกษากับท่าน ให้ท่านแก้ไขให้ อย่างเช่นเวลาท่านไปอยู่ที่เชียงใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ที่อยู่ภาคอีสาน เวลาปฏิบัติแล้วติดข้องขึ้นมา ไม่มีใครแก้ไข ต้องค้นค้นรุดงค์ขึ้นไปหาหลวงปู่มันที่เชียงใหม่ ไปหาหลวงปู่มันให้แก้ทีละคนๆ นะ พระทีละองค์ๆ ไปหาท่านให้แก้ไขมา ถ้าแก้ไขแล้วก็ออกวิเวกฝึกหัดปฏิบัติของท่านต่อไป นี่เขาแสวงหาเขาแสวงหากันอย่างนั้น เพราะเขาสนใจของเขา

ในปัจจุบันนี้ สำนักปฏิบัติมันมี เรามาปฏิบัติกัน เราก็ดูแลใจของเรา ถ้าเราใจของเราขึ้นมา นะ อย่าให้กิเลสมันขุติริค อย่าให้กิเลสเอารัดเอาเปรียบจนเกินไป ถ้ากิเลสมันขุติริค คือจับผิดคนอื่นไง ถ้ากิเลสมันขุติริคนะ มันก็เป็นอย่างนี้ นี่ก็เป็นอย่างนั้น แล้วมาทำไม เราปฏิบัตินี้เรามาทำไม ก็เรามาเพื่อดูแลใจของเรา

ถ้ามีธรรมขึ้นมา มันจะต่อสู้กับกิเลสไง มันไม่ให้กิเลสมันขุติริค ไม่ให้กิเลสมันทำลายความเพียรของเรา โอกาสของเรานะ ๒๔ ชั่วโมงเท่ากันนะ เวลา ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน ใครใช้ประโยชน์ใน ๒๔ นี้ เขาจะได้ประโยชน์กับเขา เราก็ ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน แต่มานั่งจับผิดคนอื่น คอยมองว่าไอ้โน่นไม่ดี ไอ้ไม่ดี ไอ้โน่นไม่ดี ๒๔ ชั่วโมง หมดไปด้วยกิเลสมันขุติริคไม่ได้ ผลประโยชน์สิ่งใดมากับหัวใจเลย

คนที่เขามีสติปัญญาของเขา เรามาทำไม ถ้าเรามา เราก็มาดูแลหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรา ถ้าเราตั้งใจของเรา เราทำความเพียรของเราเนะ ถ้ากำหนดพุทโธๆ ของเรา ได้ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา ถ้าใครมีปัญญาแล้วก็ใช้ปัญญาไล่ต้อนเข้ามา ใช้ปัญญาออกพิจารณา ถ้าใครปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปมันมี มันมีของมัน คนที่มีโดยพื้นฐาน

คนเรา ถ้าเราจะทำความสงบของใจ เราก็พยายามทำสงบของใจ ถ้าจิตมันสงบ เราได้ความสุขแล้ว เห็นไหม เราได้ความสุขแล้ว แต่ถ้าสิ่งที่ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านก็จะสอนให้มีฤทธิ์มีเดช ให้รู้นู่นรู้นี่ ไร่ประโยชน์ นี้ไร่ประโยชน์ มันไม่เป็นประโยชน์กับการปฏิบัติหรอก

ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาท่านรู้ของท่าน แต่เวลาปฏิบัติมา เราไปศึกษารวมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้มีฤทธิ์มากก็พระโมคคัลลานะ มีฤทธิ์มีเดชไปหมด จะทำอะไรก็ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำได้มากกว่า เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตั้งให้พระโมคคัลลานะเป็นผู้มีฤทธิ์ แล้วคนที่ตั้งมันก็ต้องมีความสามารถมากกว่า รู้รอบรู้ไปหมดทุกอย่าง แต่ทำไมท่านไม่เอาตรงนี้เป็นหลักล่ะ ทำไมท่านเอามรรคเป็นหลักล่ะ

แล้วเอามรรคเป็นหลัก เห็นไหม คุณิ เวลาสังกม มนุษย์เป็นสัตว์สังกมใช่ไหม คนที่เขายังศรัทธาไม่มันคงของเขา ก็ต้องให้เขาระดับทานของเขา พยายามสั่งสอนเขาให้เห็นสิ่งใดควรและไม่ควร ทำแล้วจะได้ผลอย่างไร อนุบุพพิกา เรื่องของทาน เรื่องศีล เรื่องสวรรค์ เรื่องเนกขัมมะ เสร็จแล้วพอจิตใจเป็นธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศน์อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี่การกระทำมันเป็นอย่างนั้น

ฉะนั้น ในสังกมมันมีหลากหลาย ฉะนั้น สิ่งที่ว่าฤทธิ์เป็นเดชเป็นอย่างนั้นนะ เวลาพระโมคคัลลานะไปเที่ยวสวรรค์มา ไปพรหมมา ไปต่างๆ ที่มารายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นนะมันมีอยู่จริงใจ วัฏฏะมันมีอยู่จริงใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงกิเลส พูดถึงธรรม พูดถึงผลของวัฏฏะ พระที่ปฏิบัติบางที่ปฏิบัติทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลย บางที่ปฏิบัติแล้วมันล้มลุกคลุกคลาน เวลาพระมีปัญหาสิ่งใด ในพระไตรปิฎก ในสุตตันตปิฎก มีพระไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นนะ ทำไมมันเป็นอย่างนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะอธิบายเลยว่ามันไม่ใช่เป็นแต่ชาตินี้ มันเป็นมาแต่ชาติที่แล้ว มันเป็นชาติก่อนนั้น เขาเคยเป็นอย่างนั้นๆ มาแล้วมาถึงในชาติปัจจุบันนี้เขาก็ยังเป็นเหมือนเดิมอยู่ เห็นไหม สิ่งที่มีอยู่อย่างนี้ ผลของวัฏฏะๆ เวลาพระโมคคัลลานะท่านไปมา ไป

ถึงมาถึงมายืนยืน เป็นการยืนยืนเพราะสมัยพุทธกาลมันไม่มีตำรับตำรา มันฟังธรรมจากพระโอยฐ์ ฟังธรรมจากโอยฐ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรท่านก็พูด ออกมาจากปากของท่าน มันไม่มีตำราให้ค้นคว้าดี

แต่เราในปัจจุบันนี้มันมีพระไตรปิฎกใช้ใหม่ เราไปค้นคว้า มันก็มีที่มาที่ไป เราค้นคว้า แล้ว ถ้ามีศรัทธาความเชื่อมันก็เชื่อ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ มันจะเป็นไปอย่างนั้นได้อย่างไร นี่ พระไตรปิฎกนี้มีคนแต่งเข้ามา มีคนเสริมเข้ามา มันตรวจสอบได้ทั้งนั้นนะ

เวลาจังหวะและโอกาส โอกาสของคนมันเป็นแบบนี้ ฉะนั้น สิ่งทีเวลาพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรท่านไปของท่าน ท่านไปดูของท่าน ท่านมาอธิบายของท่านอย่างนั้น ท่านไปมา เพราะว่าท่านสิ้นกิเลสแล้ว ท่านปฏิบัติของท่านตามความเป็นจริงแล้ว แล้วท่านไม่ได้เอามาโอ้อวด มาอวด เอามาเพื่อประโยชน์กับท่าน ท่านเอามาเพื่อความมั่นคง เพื่อความศรัทธา ความมั่นคงใน พุทธศาสนา

แต่ของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรา เวลาที่ครูบาอาจารย์ให้ไปรู้นั้นเห็นนั้นนะ มันได้ อะไรขึ้นมา? มันไม่ได้อะไรขึ้นมา เพราะถ้าจิตมันเห็นได้ ถ้าเห็นได้โดยข้อเท็จจริง มันก็คือเห็น เฉยๆ เห็นก็เห็น แล้วทำอะไรต่อไป แล้วยังเกิดยังตายอยู่ใหม่ ยังทุกข์ยังยากอยู่ใหม่ เวลาจิตสงบ ขึ้นมาแล้วไปรู้ไปเห็นสิ่งต่างๆ ก็พอใจ เวลาอยากรู้อยากเห็นเข้าไปอีก เวลาจิตมันสงบแล้วมันไม่รู้ ไม่เห็นก็ได้ แต่ถ้าผู้ที่ชำระล้างกิเลสแล้ว กิเลสมันไม่อยู่ในใจ มันคงที่ของมัน มันทำอะไรมันได้ ของมันตามความเป็นจริงนั้น

ฉะนั้น จริตนิสัยของคน ในเมื่อจิตเราเป็นอย่างนั้น ถ้ามันรู้มันเห็นอย่างไร ถ้ามีครูบา อาจารย์ที่ดี ท่านจะให้วางไว้ก่อน นี่คือจริตนิสัย คำว่า “จริตนิสัย” มันเคยชิน เคยชินกับอารมณ์ อย่างนี้ตลอดไป ฉะนั้น เวลาเราประพฤติปฏิบัติของเราไป ถ้ามีอำนาจวาสนาจนสิ้นกิเลสละ สิ่ง นั้นมันก็อยู่กับเรา แล้วเราก็จะรู้จะเห็นตามนั้นเลย

แต่ถ้าเรายังมีกิเลสอยู่ สิ่งที่เป็นจริตนิสัยมันรู้มันเห็นของมัน แต่มันมีความอยาก เห็นใหม่ กิเลสมันขูคริตแล้ว กิเลสมันจะทำลายแล้ว นี่มันรู้มันเห็นของมัน พอรู้เห็นขึ้นมา สิ่งนี้เคยรู้เคยเห็น แล้วมันพอใจ ไม่ต้องไปบอกใคร แม้แต่ตัวเองมันก็ภูมิใจ ถ้าวันไหนภาวนาแล้วไปรู้สวรรค์ ไป เห็นสวรรค์นรกขึ้นมาแล้ววันนี้ภาวนาแล้วดี ถ้าวันไหนภาวนาแล้วจิตมันไม่ลง มันไม่รู้ไม่เห็น ขึ้นมา วันนี้ภาวนาขาดทุน กิเลสมันเริ่มขูคริต ขูคริตอย่างไร

ขุติริตให้มันยึดมั่นถือมั่น ขุติริตให้อายากรู้อยากเห็น ขุติริต เพราะมันรู้มันเห็นแล้วมันมี อารมณ์ มันมีความภูมิใจ มันมีความพอใจ มันมีความสุข นี่กิเลสมันขุติริต ขุติริตให้ติดใจ แล้วมัน ส่งออกออกอย่างนั้น มันไม่มีประโยชน์อย่างนั้น นี่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นความจริงของท่าน ท่านจะ ปล่อยวาง สอนให้ปล่อยวาง แต่ไม่ยอมปล่อย ไม่ยอมปล่อยเพราะอะไร เพราะมันทะนงตน มัน ทะนงตนว่ามันประพฤติปฏิบัติแล้วมันรู้แบบนี้ๆ แล้วครูบาอาจารย์บอกจะให้เราทิ้ง มันเป็นผู้พิเศษ มันเป็นความสามารถพิเศษสำหรับเรา เราจะทิ้งได้อย่างไร นี่คือธรรมๆ

เวลากิเลสมันขุติริต มันไม่รู้จักเลยว่าผิดหรือถูก อะไรเป็นความผิด อะไรเป็นความถูกใจ แล้วถ้าเป็นความผิด พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรท่านรู้ทำไม ท่านเอามาพูดทำไม

อันนั้นมันคนละครณีกัน อันนั้นมันเป็นเพราะว่าท่านสิ้นกิเลสไปแล้ว ท่านชำระล้างกิเลส ในใจของท่านไปสมบูรณ์แล้ว แล้วท่านเอาสิ่งนั้นมาเพื่อประโยชน์กับศาสนา เพื่อประโยชน์กับ สังคม ไม่ใช่เพื่อประโยชน์กับพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร เอามาเพื่อประโยชน์กับสังคม ให้ สังคมเข้าใจผลของวิญญูฯ เข้าใจถึงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าสังคมเข้าใจแล้ว สังคมเขาจะมีสำนึก ของเขา ถ้าสำนึกของเขา สังคมทำดีขึ้นมา สังคมจะไม่ใช่เป็นโทษใจ

นี่ท่านเอามาเพื่อทำประโยชน์ แต่ไม่ได้ทำเพื่อมรรคเพื่อผล มรรคผลมันไม่เป็นอย่างนั้น การชำระล้างกิเลสมันไม่ต้องการอย่างนั้น มันไม่ใช่เป็นอย่างที่กิเลสมันหลอกเราอยู่ที่นี่ ที่กิเลสมัน ขุติริตเราอยู่ที่นี่ เพราะกิเลสมันขุติริตเรา มันโหดร้าย มันทำลายเรา ทั้งๆ ที่ปฏิบัติอยู่ที่นี่

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ท่านก็จะแบ่งแยก อะไรเป็นธรรม อะไรเป็นกิเลส เวลาปฏิบัติ พุทโธฯ เข้าไป ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไป จิตมันสงบ จิตกว่าจะสงบนี้ไม่ใช่ธรรมหรือ ก็บอกให้ ทำความสงบของใจ ก็พยายามทำอยู่แล้ว พอจิตสงบมันออกรู้เห็น มันผิดตรงไหน

ผิดใจ มันผิดเพราะว่ามันส่งออก มันผิดเพราะมันทำลายตัวมันเอง ถ้ามันสงบแล้ว มันออก รู้ มันไม่มีประโยชน์กับการปฏิบัติ มันเสียพลังงานไปเปล่าประโยชน์ สิ่งที่อยู่ ใครก็รู้ เขารู้กัน เยอะแยะ ถ้าเขารู้แล้วมันได้ประโยชน์อะไรขึ้นมาละ แต่ประโยชน์ของเรายังไม่เกิดใช้ใหม่ ถ้า ประโยชน์ยังไม่เกิด เราต้องตั้งสติ ตั้งสตินะ รู้แล้ววางๆ ถ้ามันจะรู้ มันรู้จริงๆ คนจะรู้มันก็มีอยู่ อย่างนั้นนะ มันเป็นธรรมดาของคนที่จะรู้ แต่คนที่รู้แล้วไปยึดมั่นถือมั่นเข้าไป มันเสียเวลา แล้วถ้า มันติด มันพอใจ มันจะไปตามนั้น

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ท่านจะบอกว่ามันมีประโยชน์อะไร ครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้ ท่านรู้ดีกว่านี้อีก ท่านรู้ลึกกว่านี้ รู้กว้างกว่านี้ ท่านมีความจริงของท่าน ท่านมีความจริงของท่านขึ้นมาแล้ว รู้มาแล้วท่านไม่พูดด้วย เพราะถ้าพูดไปแล้วมันเป็นโทษเป็นคุณกับใครบ้าง มันกระเทือนใครบ้าง มันจะเป็นประโยชน์กับใครบ้าง นี่ท่านรู้ของท่าน แล้วท่านไม่พูดอีกต่างหาก

นี่ไง เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งใดเป็นความจริง แต่ไม่เป็นประโยชน์ เราไม่พยากรณ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่พูด ท่านบอกไม่พยากรณ์ คือไม่พูดออกมา สิ่งใดเป็นความจริง แต่ไม่เป็นประโยชน์ แต่สิ่งใดเป็นความจริงด้วย แล้วเป็นประโยชน์กับคนคนนั้น คนคนนั้นคือผู้ฟัง เวลาฟังเทศน์ เทศน์กับใคร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศน์บอกใคร จะแก้ไขใคร จะเอาใคร แล้วเล็งญาณด้วยว่าเอาได้หรือเอาไม่ได้ ถ้าเอาไม่ได้ก็กรรมของสัตว์ ก็ต้องวางไว้นั้น ไปพูดกับเขาไม่ฟัง เขาไม่สนใจหรอก นี่สิ่งที่เป็นความจริง ความจริงอย่างนั้น

ฉะนั้น เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เราไม่รู้ของเรา เราก็อ่าสิ่งนี้เป็นธรรมไง นี่กิลเลสบูตริค เห็นใหม่ ถ้ามันบูตริค มันทำลาย มันทำลายที่ว่าเราอุตสาหะทำมา เวลานั่งสมาธิ พุทโธๆ พุทโธนี่ก็พุทธานุสสติ ปัญญาอบรมสมาธิก็ความจริงของเราแล้ว จิตสงบขึ้นมามันก็เป็นความจริงขึ้นมาแล้ว แต่กำลังมันไม่พอ วุฒิภาวะไม่มี แผลบออกไปแล้ว ไปรู้ไปเห็นอะไรต่างๆ เห็นโดยไม่ตามความเป็นจริง

เห็นไม่ตามความเป็นจริงเพราะอะไร เพราะมันจริงก็ได้ มันเท็จก็ได้ แต่ถ้าผู้ที่ไม่มิกิลเลส เวลาเห็นขึ้นมา จริง เพราะอะไร เพราะไม่มีกิลเลสมาครอบงำไง มันไม่มีสิ่งใดมาเร้าให้ไปรู้ไปเห็นอย่างนั้นไง นี่เห็นตามความเป็นจริงโดยที่ครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้จริง ฉะนั้น สิ่งทีนี้วางไว้พยายามวางไว้ กลับมารักษา รักษากำลังของเรา ถ้ารักษากำลังของเราเนะ จิตมันสงบไปแล้วมันมีความสุข เอาตรงนี้ ถ้าจิตมันฟังมันชาน มันมีแต่ความทุกข์ความยาก ถ้าความทุกข์ความยาก เอาความทุกข์ความยากจะไปทำอะไร

คนหิวคนโหย อารมณ์เวลามันเกิดขึ้นมา สัญญาอารมณ์มันเกิดขึ้นมา นี่มันเสวย มันเสวยเต็มไม้เต็มมือเลย ทุกข์ๆ ยากๆ เสวยความเป็นทุกข์ เสวยอารมณ์ที่เป็นพิษ มันก็มีแต่ความเร่าร้อน แต่ถ้ามันคิด มันเป็นความสุขของมัน มันก็หลอก กิลเลสมันก็หลอกว่านั่นจะเป็นสมบัติของเรา นั่นจะเป็นคุณงามความดีของเรา เวลาเราทำตามไปแล้วก็ไม่เห็นอะไรเป็นประโยชน์กับใจดวงนี้จริงๆ

สักที่ มันไม่มี เห็นไหม เพราะมันหิวมันโหย ถ้าจิตมันหิวมันโหยมันจะไปทำอะไร มันก็โดนกิเลส ปั่นหัวอยู่นั่นนะ

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า พุทธานุสติ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง พยายามทำความสงบของใจเข้ามา ที่นี้พอใจมันสงบเข้ามา ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนามันก็ไปรู้อย่าง ที่ว่านั่นนะ เราก็วางไว้ให้ได้ ยังไม่ถึงเวลา ถ้าเราทำของเรา ถ้าจิตเราสะอาดบริสุทธิ์แล้ว สิ่งนั้นจะ อยู่กับเรา เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งเขตทศกะ ๘๐ องค์ แต่ละองค์ๆ ไม่ เหมือนกัน เพราะอำนาจวาสนาเขาสร้างของเขามา ฉะนั้น อำนาจวาสนาของเราสร้างของเรามา เราถึงมีจิตมีนิสัยฝักใฝ่ในการประพฤติปฏิบัติ

ฝักใฝ่นะ เพราะมีศรัทธาความเชื่อ มันถึงพยายามดึงเรามาให้ประพฤติปฏิบัติ แล้วเวลา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นตามความเป็นจริงของเราขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบแล้วออกฝึกหัดใช้ ปัญญา ปัญญาไตร่ตรอง นี่ฝึกหัดใช้ปัญญาเพื่อให้จิตมันสงบระงับมากขึ้น เพื่อให้จิตมันรักษาตัว มันเองได้มากขึ้น เห็นไหม งานทำความสงบของใจนี้สำคัญมากนะ งานทำความสงบของใจโดย พื้นฐานถ้าใจมันสงบแล้วมันมีกำลังของมัน ถ้ามีกำลังของมันขึ้นมา ถ้าออกฝึกหัดใช้ปัญญาตาม ความเป็นจริง มันจะโล่งมันจะโล่งของมันไปบ่อยครั้งเข้าๆ

แล้วถ้าจิตมันมีหลักมีเกณฑ์มันจะเห็นแล้ว จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นกาย จิตถ้าจับ เวทนา เวทนามันเป็นพื้นฐานที่เราจะมีกับเราเลย ถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติ เวลามันทุกข์ใจ มันก็ เวทนากาย เวทนาจิตใจ ถ้าเวทนาของจิต เวลาเราทุกข์ใจ มันมีแต่ความทุกข์ มีแต่ความเศร้าหมอง มีแต่ความทุกข์ความยาก แล้วเวทนาสิ่งนี้เกิดขึ้นมาเราแก้ไขไม่ได้ เราจะทำอย่างไรๆ

แต่ถ้าเรานั่งนาน นั่งเวทนากาย เวทนากายเจ็บปวดร่างกาย ใครๆ ก็รู้ได้ ใครๆ ก็เห็นได้ แต่ เพราะความเห็นได้ เพราะมนุษย์ของเราโดยสัญชาตญาณความเป็นมนุษย์ เวลาเจ็บปวด เวลาเมื่อย ขบขึ้นมาก็เปลี่ยนอริยาบถซะ ความจริงมันมีของมันอยู่ แต่ที่เราเคลื่อนไหวของเราตลอดเวลา เพราะอะไร เพราะเราหลบหลีกมันมาตลอดใจ สิ่งนี้มันเป็นความจริงอยู่ อริยสัจ สัจจะความจริง กาย เวทนา จิต ธรรม สติปัญญา ๔ มันมีของมันอยู่จริง แต่เพราะจิตของเรามันเร่ร้อน จิตของเรา มันไม่สงบ มันไม่มีกำลังของมัน มันเลยไม่เห็นว่าเป็นประโยชน์ใจ

กาย เวทนา จิต ธรรม สติปัญญา ๔ มันเป็นพื้นฐานให้จิตได้ค้นคว้า ถ้าจิตได้ค้นคว้า ได้ แยกแยะสิ่งนี้ขึ้นมา จิตนี้จะมีปัญญาขึ้นมา มันแยกแยะ มันรู้ตามความเป็นจริงของมันจากสติปัญ

ฐาน ๔ มันแยกแยะของมัน มันมีปัญญาของมัน นี่จักร ธรรมจักรจะเกิดขึ้นมาในใจคนนั้น คุณประโยชน์มันอยู่ตรงนี้ ถ้าคุณประโยชน์อยู่ตรงนี้ อยู่ตรงไหน? ตรงฝึกหัดให้จิตนี้มันเข้มแข็ง ฝึกหัดจิตนี้ให้มันได้ฝึกหัดใช้ปัญญาของมัน

ของเรามีกับเรา เราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ มีกายกับใจ หัวใจนี้มันเกิดมากับร่างกายนี้ มันมีความทุกข์ความยากลำบากลำบากอยู่กับร่างกายนี้ ร่างกายนี้เป็นธาตุ ๔ ธาตุ ๔ ขึ้นมา เกิดขึ้นมาแล้วจากทารกขึ้นมาด้วยอาหารน้ำนม ด้วยการบำรุงรักษาขึ้นมา มันก็เติบโตกันขึ้นมา นี่ธาตุ ๔ ธาตุ ถ้าว่ามันไม่มีชีวิตมันก็เป็นธาตุ แต่เพราะมันเป็นมนุษย์ มนุษย์เพราะมันมีธาตุไฟ มันมีหัวใจ มันมีจิต มีพลังงาน ถึงเวลาอาหารมันย่อยอาหารลงไป สารอาหารมันทำให้ร่างกายนี้เติบโตขึ้นมา นี่มนุษย์มันเกิดมามีอย่างนี้ มีธาตุ ๔ และขันธ ๕

ที่นี้มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดมาเป็นมนุษย์ เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลารื้อคันทีรื้อคันขึ้นมา เข้ามาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนตรงนี้ สอนถึง อริยสัจ สอนถึงสัจจะความจริง ถึงมรรค ๘ เห็นไหม มัคโคทางอันเอก ทางให้หัวใจนี้ก้าวเดิน ไม่ใช่ถนนหนทางไว้ให้รถมันวิ่ง ไร่รถมันไว้ให้วิ่ง ถนนคนเดินก็เอาไว้ให้เท้ามันเดิน เวลาถนนของเขา เขาให้เท้า ฝ่าเท้าเดินไป แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะมีทางอันเอก มัคโค ทางอันเอก

สิ่งที่เป็นอาชีพชอบ สัมมาอาชีพะ อาชีพชอบ ชอบในการประพฤติปฏิบัติด้วยความชอบธรรม จิตใจถ้ามันมีสติมีปัญญาขึ้นมา มันสงบระงับเข้ามา ถ้าเรามีสติปัญญา เราต้องการสิ่งนี้ ต้องการให้จิตสงบ พอจิตสงบขึ้นมา เวลาคนสงบ คนฝึกหัดใหม่ ไม่ให้กิเลสมันมาขูครีคนะ ไม่ให้กิเลสมาพลิกแพลงนะ ถ้ากิเลสมันพลิกแพลง เวลาปฏิบัติแล้วก็ล้มลุกคลุกกลาน ปฏิบัติแล้วก็มีความลำบาก ชีวิตนี้เกิดมาเป็นมนุษย์ก็ลำบากพอแรงอยู่แล้ว มาปฏิบัติให้มันทุกข์ยากขึ้นไปอีก เห็นไหม เวลากิเลสมันขูครีอย่างนี้ มันไม่มีกำลังใจ

แต่ถ้ามันมีศรัทธาความเชื่อ ถ้ามันเป็นธรรมนะ ก็ความคิดเหมือนกันนี้แหละ ถ้าความคิดเหมือนกัน เราเกิดมาก็ทุกข์ยากขนาดนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากว่าจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านสร้างบุญญาธิการมาขนาดนี้ ท่านเสียสละมามากมายขนาดนั้น ท่านพยายามปฏิบัติของท่านจนท่านเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ท่าน

เป็นศาสดาของเราด้วย ท่านวางธรรมและวินัยนี้ไว้ แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดมาพบ พระพุทธศาสนา เป็นโชคเป็นลาภ เป็นอำนาจวาสนามหาศาล แล้วถ้าเรามีสติมีปัญญา เราอยากจะ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าอยากประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

เราจะทำงานของเรา บนโลกมนุษย์ เขามีกายกับใจของเขา เวลาเขาเจ็บปวดขบเมื่อยของเขา เขาก็ผ่อนคลายด้วยอิริยาบถของเขา เราเป็นมนุษย์เหมือนกัน เราอยากได้ความจริงของเรา เรา มานั่งประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พอมันนั่งไป ร่างกายพอมันอยู่ในท่าเดียว อยู่ในอิริยาบถเดียว เวลานั้น นานเข้า มันก็มีเวทนา มันก็มีความขบความเจ็บความเมื่อยของมันขึ้นมา ถ้าเรามีสติปัญญาจริง เราก็ใช้สติปัญญาแยกแยะมัน ปัญญาเรารักษาอิริยาบถอันนี้ไว้

ถ้ารักษาอิริยาบถอันนี้ไว้ เราไม่พ่ายแพ้กับกิเลส ให้กิเลสมันผลักให้ล้มกลิ้งไปว่าภาวณา แล้วมันก็ลำบากลำบาก ก็ลุกเสียว เราไปทำหน้าที่การงานอย่างอื่นเราจะได้ประโยชน์มากกว่า มานั่ง ปฏิบัติขึ้นมา เวลาที่หมดไป ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน คนก็มี ๒๔ ชั่วโมง เขาไปหาเงินหาทองกัน ไอ้เรา มานั่งเฉยๆ ๒๔ ชั่วโมง เราจะได้ประโยชน์สิ่งใดๆ มา

เวลาเรามีสติปัญญา มันจะแก้ไขอย่างนี้ แล้วเราก็จะสู้ของเราได้ เราก็จะนั่งสมาธิของเราได้ เราก็จะปฏิบัติของเราได้ ถ้าเราปฏิบัติของเรา ถ้าจิตมันสงบบ้าง มันไม่สงบบ้าง ไม่สงบบ้าง เห็น ไหม บางทีก็เข้าได้ บางทีก็เข้าไม่ได้ ทำความสงบของใจนะ ถ้ามีความชำนาญขึ้นมา เรามีความ ชำนาญจนกำหนดได้แล้ว กำหนดได้จริงๆ นะ นี่กำหนดให้มันสงบเลย คนที่ชำนาญนะ ทำได้เลย

พอสงบได้ เวลามันใช้ปัญญา เห็นไหม ในปกติเวลาเราจะปฏิบัติ จิตสงบนี้แสนยาก ทำ อะไรก็มีแต่ความลำบากลำบากไปหมดเลย แต่เวลาผู้ที่ปฏิบัติไปแล้วนะ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันออก ฝึกหัดใช้ปัญญา เวลาที่กำหนดให้จิตมันสงบเข้ามา มันสงบได้ง่าย เวลามันออกใช้ปัญญามันเพลिन ของมันนะ พอมันออกไปใช้ปัญญา มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วพิจารณาไป มันปล่อยมันวางของมัน มันเข้มขึ้น มันสดชื่น มันแจ่มใส มันเบาจิต เบากาย เบาใจ หัวใจมันปลอดโปร่ง หัวใจมันเข้มขึ้น อู๊ย! ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รส ของธรรมชนะรสทั้งปวง ที่นี้มันถึงแล้ว พองก มันก็จะใช้แต่ปัญญาของมัน

เวลาเราผู้ปฏิบัติใหม่ เวลาทำความสงบของใจนี้ทำได้แสนยาก มันมีแค่ความฟุ้งซ่าน มีแต่ เป็นปัญญากิเลส มีแต่กิเลสมันขูดรีดของมันไป มันบั่นทอนสมาธิของเราไป แต่ถ้าเรามีความ ชำนาญของเรา เราทำ มีความชำนาญในวิธี เราเข้าออก เรากำหนดด้วยความชำนาญของเรา เวลา

ออกฝึกหัดใช้ปัญญามันก็ใช้ปัญญาของมันไป มันใช้ปัญญาจนไม่ยอมเข้าสมาธินะ มันใช้ปัญญาของมัน มันจะอยู่กับปัญญาของมันอย่างนั้น มันเพติดเพลินของมัน บอกปัญญานี้มันมีคุณประโยชน์มาก แต่เดิมว่าสมาธิก็เกือบเป็นเกือบตาย สมาธิมันก็ไม่เป็นปัญญาเสียที สมาธิมันก็เป็นแค่ความสงบของใจ มันก็เป็นสมถะ มันแก้กิเลสไม่ได้

แต่นี้พอเราฝึกหัดใช้ปัญญาไป ปัญญานี้มันฟาดฟันขึ้นไป ปัญญามันพิจารณาของมันไป โอ๊ย! ปัญญานี้มันสุดยอด ปัญญานี้ โอ้โฮ! มันปล่อยวางหมดเลย โอ้โฮ! มันมีแต่ความสุขหมดเลย มันถึงง มันก็ใช้แต่ปัญญามันต่อเนื่องไป ต้องดึงมันกลับมาสมาธิอีกละ นี่เวลาเข้าสมาธิก็แสนยาก พอเป็นสมาธิมันคง มันใช้ปัญญาแล้วมันเพติดกับปัญญาไป มันไม่ยอมเข้าสมาธิอีกแล้ว พอไม่เข้าสมาธิก็ต้องวาง วาง เห็นไหม

จิต เวลาสงบแล้วไปรู้ไปเห็นต่างๆ มันส่งออกไปหมดเลย จิต เวลาสงบแล้วมันออกฝึกหัดใช้ปัญญา แล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันก็ใช้ปัญญาของมัน ถูกต้องแล้ว ปัญญานี้ก็ถูกต้อง เพราะเราก็ทำมาแบบนี้ เราทำความสงบของใจเข้ามาเพื่อให้จิตมันมีหลักมีเกณฑ์ เวลาจิตที่มันเป็นโลกีย์ปัญญา พิจารณาสั่งต่างๆ ขึ้นมา มันเป็นปัญญาโลกๆ มันปล่อยวางเข้ามาเป็นสมถะทั้งนั้น แต่ไม่มีความชำนาญ เดียวมันก็ไหลออกไปสู่โลกอย่างเดิม ถ้าสู่โลกอย่างเดิม เราก็ใช้ปัญญาพิจารณาของเราเข้ามา มันก็ปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามาเดี๋ยวก็ไหลสู่โลกอย่างเดิมเพราะเรายังไม่ชำนาญ เราต้องฝึกหัดจนมีความชำนาญ ถ้าไม่มีความชำนาญ เราก็ใช้ปัญญาของเราไป ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาเพื่อฝึกหัดให้หัวใจ ให้จิตเรามันมีกำลัง ให้จิตเรามีสติปัญญา

ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มันพิจารณาของมันบ่อยครั้งเข้าๆ ถ้ามันมีกำลังตามความเป็นจริงของมัน มันเห็นโทษของรูป รส กลิ่น เสียง นี่เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้ามันพิจารณาจนมันปล่อยวางได้ตามความเป็นจริง ขาดออกไป มันจะเป็นกัลยาณปุถุชน ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน พิจารณาเข้ามา พิจารณา นี่มันฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาแบบโลกๆ ปัญญานี้เป็นปัญญาโลกๆ ทั้งนั้นนะ

พอปัญญาโลกๆ พอจิตมันสงบ มันฝึกหัดใช้ๆ เพื่อพิจารณาให้มันเป็นตามความเป็นจริง นี่มันปล่อยเข้ามาเป็นสมถะ พอสมถะแล้วถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงของมัน ถ้ามันเห็นจิต เห็นอาการของจิต มันพิจารณาของมันได้ มันก็ใช้ปัญญาเหมือนกัน

นี่มันจะเป็นภาวนามยปัญญา มันจะเป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาเพราะมีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน มันถึงเป็นปัญญาขึ้นมา

ถ้าขาดสมาธิขึ้นไปมันก็เป็นสัญญา มันก็เป็นสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เหมือนกัน สังขารเหมือนกัน แต่สังขารหนึ่งมีสมาธิรองรับ มีสมาธิเป็นพื้นฐาน สังขารนี้เวลาพิจารณาไปแล้วมันจะเป็นโลกุตตรธรรม แต่สังขารถ้ามันไม่มีสมาธิรองรับ สมาธิอ่อนแอ ความสงบของใจ สมถะมันไม่มีกำลังขึ้นมา มันก็เป็นโลกียปัญญา มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นการจำมาเป็นสัญชาตญาณมา มันแตกต่างกัน เห็นไหม

เวลาปฏิบัติไป มันจะรู้จะเห็น ถ้ากิเลสมันขุคฺรีด กิเลสมันพลิกพลองออกไป เราแบ่งแยกไม่ถูก แบ่งแยกไม่ถูกเพราะประสบการณ์ของเราไม่มี ถ้าประสบการณ์ของเรามีนะ เพราะพอประสบการณ์ของเรามี เวลาจิตมันเสื่อม เวลาพิจารณาไปแล้วมันไม่มีกำลังของมัน มันเสื่อมของมันไป เราจะเห็นโทษเลย ปฏิบัติไปแล้วนะ มันคอตก มีความทุกข์นะ

เวลาอดอาหารนะ ว่าทำไมต้องอดอาหาร เวลาอดอาหารอดนอนขึ้นมา อดอาหารอดนอนมาเพื่อต่อสู้กับมันไง กิเลสมันเบียดเบียนเรานัก กิเลสมันซัดเราหมดแล้วเราทำอะไรมันก็ไม่ยั้งยั้งขึ้นมาได้สักทีนะ มันต้องอดนอนผ่อนอาหารเพื่ออะไร? เพื่อไปบั่นทอนมันไง บั่นทอนมัน

เวลาปฏิบัติไป เคนจกรมนั่งสมาธิภาวนามันคอตกนะ มันทั้งเหนียวทั้งอ่อน ทั้งทุกข์ทั้งยาก แต่ทุกข์อย่างนี้มันเป็นธรรมชาติของมัน แต่ถ้ามันเหนียวมันอ่อน มันต่อสู้ขนาดไหนก็ต้องสู้กัน ถ้าไม่อย่างนั้นมันลงไม่ได้ ถ้าไม่อย่างนั้นกิเลสมันขุคฺรีดหมด มันทำลายหมด มันทำลายไป ภาวนาก็ภาวนาไม่ได้ แล้วจะเอายุทธวิธี จะเอาความเป็นจริง เอาความเพียรเข้าไปต่อกรกับมัน ก็ไม่กล้าทำ

แต่ถ้าเราทำอะไรมันล้มลุกคลุกคลาน มันเป็นไปไม่ได้ มันก็ต้องเข้มแข็ง ถ้าเข้มแข็งขึ้นมาแล้ว เข้มแข็งแล้วทำให้มันถูกต้อง มันเป็นไปได้อย่างไรว่าคนที่ทำถูกต้อง มีความเข้มแข็ง มีความอดทน มันจะไม่ลงสู่สมาธิ มันจะเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นแน่นอนอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเราไม่จริง หนึ่งใน แล้วอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน คนถ้ามันมีอำนาจวาสนาของมัน มันถึงจังหวะถึงโอกาสของมัน มันต้องเป็นได้

ถ้าเป็นได้ขึ้นมาแล้ว เราจะออกใช้ปัญญาแล้ว ถ้าออกใช้ปัญญา ถ้ามันสงบแล้วก็คือสงบ ก็ เป็นความสุข ความสงบ ความระงับ แต่ถ้ามันใช้ปัญญาไปแล้วมันจับต้องได้ พิจารณาของมันไป นะ พิจารณาของมันไป นี่พิจารณาไปแล้วมันก็เพลินของมัน พิจารณาไปแล้ว สมุทัย สมุทัยมันเจอ เข้ามาในความเพียรเราตลอด เพราะอะไรล่ะ เพราะเราเกิดมากับมัน กิเลสมันมีอยู่แล้ว กิเลสมัน เกิดมา อวิชชามันเกิดมากับจิตเราอยู่แล้ว เพราะอะไร เพราะคนตายคนเกิดมันมีอวิชชา มันถึงมา เกิดมาตายอยู่ที่นี่ ถ้ามันไม่มีอวิชชา มันจะมากเกิดมาตายอย่างไร

แต่เพราะมีอวิชชา เวลาปฏิบัติขึ้นมา สมุทัยมันถึงเจอปนมา สมุทัยมันสอดเข้ามา เราก็ ล้มลุกคลุกคลาน ถ้าล้มลุกคลุกคลาน วางไว้เราวางของเรา ทำอย่างไร ดีก็วาง ชั่วก็วาง แล้วปฏิบัติ ให้เป็นปัจจุบันนี้ อดีตอนาคตแก้กิเลสไม่ได้ ปัจจุบันนี้จะทำให้เราเข้มแข็ง ถ้าเราเข้มแข็ง เรา ปฏิบัติของเราไป ใช้ปัญญาของเรา ฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้ามันถลาลไป ถลาลไปคือว่ามันเพลินในปัญญา พอมันเพลินในปัญญามาเกินไป

ถ้าปัญญาที่สมาธิมันยังเข้มแข็งอยู่ พิจารณาไป อู๊ย! มันฟาดมันฟันนะ มันปล่อยมันวาง พิจารณามันเป็นสมความปรารถนานะ มีความสุขๆ แล้วทำครั้งต่อไปทำไมไม่เป็นอย่างนี้ ทำ บ่อยๆ ทำไมไม่เป็นอย่างนี้ล่ะ

มันไม่เป็นหรอก ถ้าสมาธิเราอ่อน ฉะนั้น ถ้ามันพิจารณาไปแล้วมันไม่ไป วาง แล้วกลับมา ทำความสงบของใจ นี่สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มันต้องไปด้วยกัน ถ้าไม่มีสมถกรรม ฐาน วิปัสสนากรรมฐานไม่มีเลย สิ่งที่ทำๆ กันอยู่นั้น ที่เขาบอกว่า ทำพอเป็นพิธีนั่นนะ เขาว่าใช้ ปัญญาๆ มันปัญญาของใคร มันจำพระพุทธเจ้ามาทั้งนั้น พอจำพระพุทธเจ้ามาแล้ว อุปาทานมันก็ สร้างภาพไปเป็นอย่างนั้น ถ้าสร้างเป็นอย่างนั้นแล้วทำอะไรต่อไปล่ะ

พออุปาทานมันสร้างขึ้นมาก ด้วยความที่กิเลสมันขุติรีด กิเลสมันโหดร้าย มันก็เชื่อใจ ปฏิบัติธรรมๆ โอ๊ย! มันเว้งว้าง แล้วอยู่แค่นั้นนะ มันไม่ไปไหนหรอก มันไม่ไปไหนเพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นปัจเจกตั้ง มันไม่เป็นสันตสิทธินะ

เวลาครูบาอาจารย์เราท่านเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิทธินะก่อน ท่านรู้ของท่าน มรรค ๔ ผล ๔ นี่ ๔ คู่ บุคคล ๘ มันจะเป็นของมันไป ถ้ามันเป็นของมันไป เวลาปฏิบัติไป ถ้าใครอยู่ตำแหน่ง ไหนต้องพูดตำแหน่งนั้น มันเหมือนดาวเทียมเลย จีพีเอส รถจอดตรงไหนมันรู้ มันคุมหมด มันจะ จอดตรงนั้นๆ รู้หมดเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันปฏิบัติของมันขึ้นไป มันรู้ของมัน มันรู้ของมัน

เลยว่ามันอยู่ตรงไหนๆ เพราะคำพูดมันบอก เพราะประสบการณ์ของจิตนั้นพูดออกมา รู้ทันทีว่า จิตมันอยู่ระดับไหน ถ้าอยู่ระดับไหน มันจะพัฒนาไปอย่างไร เราต้องหมั่นเพียรของเรา ถ้าหมั่นเพียรของเรา

ฉะนั้น สิ่งที่มีมันเป็นกิเลสมันก็เบียดเบียนเรามาทั้งนั้นนะ ฉะนั้น เวลาที่เราเกิดมาเป็นชาว พุทธพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยงเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมความเป็นจริงเอง แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สอนจริงๆ ด้วย ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา

ศึกษามาแล้วๆ เป็นภาคปริยัติ ปริยัตินี้ต้องศึกษา การศึกษาไม่เสียหาย แต่เวลาปฏิบัติ เราจะยึดมั่นอย่างนี้ไม่ได้ ถ้าเรายึดมั่นถือมั่น ยึดมั่นนะ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เวลาปฏิบัติ ปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานมาก แล้วก็ปฏิบัติไปแล้ว คุณิ เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เวลาเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว ไม่เห็นต้องกลับมาปฏิบัติใหม่อีกเลย พอเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว ช่วยงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหัวหกกันชีวิตเลย เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา ทำเต็มที่เลย เพราะอะไร เพราะเห็นประโยชน์ไง เห็นประโยชน์ เห็นแก่น้ำใจของสัตว์โลก นี่เราเป็นผู้ซึ้ง สัตตะ เราเป็นสัตว์ผู้ซึ้ง ถ้าสัตว์ผู้ซึ้ง เราพยายามปฏิบัติเพื่อตัวเราให้ได้ ตัวเรา เราปฏิบัติให้ได้ของเราก่อน ถ้าเราปฏิบัติเพื่อตัวเรา เราต้องทำตามความเป็นจริงของเรา

ใครไม่มีศรัทธาความเชื่อบ้าง มีแน่นอน ถ้ามีศรัทธาความเชื่อแล้วเราทำให้เป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาะ สิ่งนี้มันเป็นปัจจัยตัดัง ใครทำความสงบของใจได้นั้นเขามีที่พึ่งที่อาศัย มีที่สงบระงับ มีที่ให้จิตใจได้พักผ่อน มีให้จิตใจได้หลบภัย ถ้าหลบภัยแล้ว ความหลบภัยเรายังมีตัวตนอยู่ใช่ไหม ถ้าเราหลบภัย ถ้าเราไม่แก้ไขให้ภัยหมดจากใจไป ภัยจะหมดจากใจเราไปได้ไหม ถ้าภัยมันหมดจากใจเราไปได้ เดียวพอจิตเรามันเสื่อมมา มันก็เป็นปุถุชนอย่างนั้น เป็นกิเลสขี้ค่ออยู่อย่างนั้น ฉะนั้น ถ้าเราทำความสงบของใจเข้าไปแล้ว เราฝึกหัดใช้เลย เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงแล้วพิจารณา

การพิจารณานะ ฝึกหัดใช้ปัญญา อย่า เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา อย่าไปยับยั้ง ปล่อยเต็มที่เลย เวลาขึ้นของปัญญา เอาปัญญาแยกแยะตลอดไปเลย พอมันเหนียวมันหอบแล้ว มันไปไม่รอดแล้ว แล้วค่อยกลับมาทำความสงบของใจ

เวลาทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจจริงๆ เวลาวิ่งไว ยิ่งไว ยิ่งให้มันเต็มที แล้วให้มันสงบระงับเข้ามา แล้วเวลาปล่อย เห็นไหม มันไปเลย พอมันไปขึ้นมา พิจารณาซ้ำพิจารณาซากขึ้นมา ถึงที่สุด ถึงที่สุดนะ เวลามันขาด ทำไมถึงต้องขาดละ

อ้าว! พอมันขาด มันสมุจเฉทปหาน ถ้ามันตทังคปหาน มันไม่ขาด

ที่ว่ามันขาดแบบนี้มันนวลได้ไหม

นั่นนะ มันกิเลสขุคริตทั้งนั้นนะ เพราะถ้ามันจะขาด มันจะเป็นความจริง เวลากิเลสนะ เวลาพิจารณาไป เวลาเราเข้มแข็งขึ้นไป เราพิจารณาไป กิเลสมันหลบมันซ่อนนะ กิเลสมันบังงา นะ กิเลสมันยอมจำนนง่ายๆ เหรอ ถ้ากิเลสมันจำนนง่ายๆ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่ทอดอาลัยหรือ

กิเลสไม่ยอมจำนนใครง่ายๆ หรือ ฉะนั้น กิเลสไม่ยอมจำนนใครง่ายๆ เวลาบอกว่าขาด โดยนุ่มนวล ไม่ต้องขาดโดยรุนแรง

มันจะนุ่มนวล มันจะรุนแรงขนาดไหน ขาดก็คือขาด ขาดมันคือจริตนิสสัย จริตนิสสัยของคน ที่นุ่มนวล มันก็ขาดแบบนุ่มนวล จริตนิสสัย เห็นไหม จริตนิสสัยคนที่รุนแรง คนที่เข้มแข็ง เวลามันขาด เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านบอกว่า เวลาที่ว่ามันสมุจเฉทปหาน ขณะจิตโลกธาตุนี้หวั่นไหวไปหมดเลย บางคนเวลามันขาด แทบไม่รู้ตัวเลย ขาดไปนิดๆ เลย แต่ก็ขาด! ถ้าไม่ขาด บอกกันไม่ได้

นี่ไง เวลาพิจารณาไป ถ้ามันขาด มันคือขณะจิตที่มันเปลี่ยนจากปุถุชนเปลี่ยนเป็นกัลยาณปุถุชน จากกัลยาณปุถุชน มันจะโสคาปัตติมรรค นี้บุคคล ๔ คู่ ๔ คู่ โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล ถ้ามันไม่ขึ้นสู่ ๔ คู่ แล้วเราบอกเราเป็นไปไม่ได้หรือ สมบัติใจของใครได้

ฉะนั้น เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ มันขาดนะ พอมันขาดไป สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ขันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕ มันยืนย่นขึ้นมา

ถ้าเป็นปริยัติ “อ้าว! ขันธมาจากไหน ความคิดก็มาจากจิตทั้งนั้นนะ แล้วมันไม่ใช่เราได้อย่างไรละ”...นี่ถ้ากิเลสมันขุคริตมันออกทางนั้นแล้ว มันออกของมันไป

แต่ถ้าผู้รู้จริงเขาไม่เถียง ใ้ใครจะพูดอย่างไรเรื่องของเขา เวลาปฏิบัติถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราปฏิบัติเพื่อเรา เราไม่ได้ปฏิบัติเพื่อใคร ถ้าใจเรามันบอกว่ามันขาดแบบนี้มันขาด แบบเป็นความพอใจของมัน แต่มันไม่ขาด มันไม่ขาด มันไม่ขาดเพราะอะไร เพราะมันยังเหนียว รឹងไว้ด้วยความรู้สึก ด้วยหัวใจ ด้วยนามธรรม เพราะอะไร เพราะมันมันวุ่นวาย นุ่มนวลก็ปกป้องไว้แล้ว มันจะนุ่มนวลมันจะรุนแรงขนาดไหนถ้ามันจะเป็นความจริงต้องเต็มที่ ถ้าเต็มที่ขึ้นมา เวลา มันขาด มันเห็นชัดเจน ถ้าเห็นชัดเจนแล้วมันจะไปสงสัยอะไร ทำไมมันต้องนุ่มนวล ทำไมมันต้องเข้มแข็ง ทำไมเข้มแข็งขนาดไหน

ใ้อย่างนี้มันจะนุ่มนวล เข้มแข็งขนาดไหน มันไม่มีสิทธิที่เราจะบอกว่าเราเป็นคนดี เราไม่มีสิทธิบอกว่ากิเลสของกันขาด ต้องขาดแบบผู้ดีนะ ไม่ต้องการใ้กิเลสขาดแบบเข้มแข็ง แบบนั้นเราไม่ต้องการนะ

เราเลือกไม่ได้ ใครมีสิทธิเลือก เราเลือกไม่ได้หรอก แต่เราทำของเราไปนะ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันผาง! ขึ้นมากกลางหัวใจ เวลามันขาดขึ้นมากกลางหัวใจ มันอึ้งไปเลย มันพูดไม่ถูก พูดไม่ถูกแล้วพูดได้อย่างไร อ้าว! พูดไม่ถูก มันเป็นความจริงนะ มันเป็นความจริง

ของที่มันสกปรกอยู่กลางหัวใจ แล้วมันสะอาดขึ้นมากกลางหัวใจ แต่ของที่สกปรกกลางหัวใจแต่มันไหลไปว่าสะอาด แล้วของสกปรกอยู่กลางหัวใจ แต่ฉันนุ่มนวล ฉันอ่อนหวาน ฉันมีแต่คุณงามความดี มันจะสกปรกไปได้อย่างไร

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ความส่องใสที่นั่นนะพญามาร สิ่งที่ส่องใส ส่องใสนะ นั่นคืออวิชชาเลยล่ะ แล้วบอกว่ามันนุ่มนวล มันอ่อนหวาน มันจะเป็นกิเลสไปได้อย่างไร ฉันทูแลใจของฉันเรียบร้อย มันเป็นความดีของเรา

เวลามารนะ เวลากิเลสมันขุตริค กิเลสมันหน้าเลือด มันทำลายแม่แต่ตัวมันเอง จิตนี้ไม่เคยตายๆ จิตนี้ไม่เคยตาย นามธรรมนี้ไม่เคยตาย ในเมื่อนามธรรมนี้ไม่เคยตาย เวลากิเลสมันครอบงำอยู่ มันถึงได้หน้าเลือด มันถึงว่าพยายามจะทำลาย ทำลายไม่ให้หัวใจนี้ใ้สร้างคุณงามความดี ใ้หัวใจนี้ใ้สัจจะความจริง ถ้าพอใ้สัจจะความจริง มันจะมาทำลายตัวมัน มันจะมาทำลายตัวกิเลส มันจะทำลาย เห็นไหม

โดยธรรมชาติจิตที่ไม่เคยตายมันเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ผลของวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย มันจะไปของมันโดยธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้น ทำดีก็ได้ดี ทำชั่วก็ได้ชั่ว แม้แต่เป็น เทวดา อินทร์ พรหมมันก็มีกิเลสอยู่ เทวดา อินทร์ พรหม กิเลสมันก็ครอบงำของมันอยู่อย่างนั้น มันขุติทำลายไปตลอด มันอยู่ของมันอย่างนั้น เพราะอะไร เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ใช่ไหม เรามีสติปัญญาใช่ไหม เราได้สร้างคุณงามความดีของเราชาติหนึ่งใช่ไหม เราถึงได้ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมใช่ไหม กิเลสมันก็ตามของมันไปตลอดละ นี่มันไม่ถึงที่สุด

เวลาทำถึงที่สุด มันทำให้เราเฉไป จะปฏิบัติขึ้นมาทีลุ่มลุ่มคลุกคลาน จะปฏิบัติไปก็ไปรู้นั้น รู้นี้ ก็ส่งออกไปหมด ทำอย่างนั้นทำให้เราหลง เราเพลินกับมันไป แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เราพยายามทำ ปฏิบัติธรรมของเราขึ้นมาตามความจริงขึ้นมา นี่มันชัดเจน มันชัดมันเจนขึ้นมา ถ้ามันชัดเจนขึ้นมา จิตที่ไม่เคยตายๆ จิตที่ไม่เคยตาย จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ความส่องใส ความเศร้าหมอง นั้น นั่นกิเลสอย่างละเอียดละ

ฉะนั้น บอกว่าความขุติๆ ขุติคือมารยาสาไทย ขุติคือการเข้มข้น ขุติคือการ พุดจาที่ไม่มีมารยาท ฉะนั้นเป็นคนที่ไม่มีมารยาท ฉะนั้นเป็นคนที่นุ่มนวล ฉะนั้นจะขาดโดยความนุ่มนวล มันจะเลือกของมันเอง...เป็นไปไม่ได้ มันไม่มีให้เลือก มันไม่มีหรือ เพราะอะไร เพราะว่ากิเลสมัน เก่นของกิเลส กิเลสมันหลบมันซ่อน กิเลสมันซุก กิเลสมันพลิกแพลงของมัน กิเลสมันบังเงา มัน ร้อยแปดพันเก้า

มันจะนุ่มนวลอ่อนหวาน มันจะเข้มข้นอย่างไร ขอให้มันจริงเถอะ เราปฏิบัตินี้เราปฏิบัติ เพื่อความจริง ถ้าปฏิบัติเพื่อความจริง ถ้าเราไปยังไว้ เราต้องนุ่มนวลอ่อนหวาน เราจะไม่เข้มข้น อย่างนั้น นั่นนะกิเลสมันยืมเลย อ้าว! มันก็เหมือน ๕๐-๕๐ ๕๐ เปอร์เซนต์ ทำอย่างนั้นนะ ครั้งหนึ่งของกิเลสมันอยู่ในหัวใจ

แต่ถ้าหัวใจนะ หมด! ทุ่มไปทั้งตัว จะทำอย่างไร ทำครบสูตร ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ไม่มีสิ่งใด ยับยั้งไว้เลย ต่อสู้กันไป มันจะเป็นอย่างไรก็ให้มันเป็นตามความเป็นจริงของมันขึ้นมา ถ้ามัน สมุจเฉทปหานโดยเข้มข้น โดยต่างๆ มันก็สะท้อนไป อันนั้นมันเป็นที่ว่าได้สร้างอำนาจวาสนามาก

อำนาจวาสนาได้สร้างมามาก เวลาขณะจิตที่มันแสดงตน มันแสดงตนด้วยโลกธาตุนี้ สะท้อนหมด แต่ถ้าคนสร้างอำนาจวาสนามาแต่น้อยแต่อะไร มันจะแบบว่า ๕๐ เปอร์เซนต์ ๒๕

เปอร์เซ็นต์ แล้วแต่ แต่มันก็ขาดเหมือนกัน คำว่าขาดนะ เวลากิเลสมันขาด ขาดเหมือนกันเลย แต่คุณสมบัติของจิตที่มันสร้างอำนาจวาสนา มันก็อย่างที่ว่าพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เวลาสิ้นกิเลสแล้วไปรู้ไปเห็นต่างๆ นี่ไง อำนาจวาสนามันอยู่ตรงนี้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเวลามันจะขาด มันจะเป็นไป มันอยู่ที่ตรงนั้น มันอยู่ที่ว่าจิตคิกะนองนะ จิตคิกะนอง หลวงตาท่านบอกว่ามีอยู่ ๕ เปอร์เซ็นต์ของนักปฏิบัติ พวกนี้เวลาจิตสงบแล้วจะมหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์จนรู้ไปหมด โลกนี้ปิดไม่ได้เลย เหมือนกับพระอรหันต์เลย รู้ไปหมด เห็นไปหมด หูทิพย์ตาทิพย์ทุกอย่าง รู้ไปหมดเลย แต่กิเลสท่วมหัวนะ

ฉะนั้น ถ้าจิตคิกะนอง จิตที่มันเป็นอย่างนั้น จะต้องมีการบูชาอาจารย์ที่เหนือกว่า ต้องมีการบูชาอาจารย์ที่เป็นจริงกว่าเพื่อรักษาจิตดวงนี้ไม่ให้กิเลสมันขุคร์รีด ริดไถจิตดวงนี้ ถ้าจิตดวงนี้ไม่มีครูบาอาจารย์ที่ถึง ไม่มีครูบาอาจารย์ที่รู้เหนือกว่า จิตดวงนี้จะไม่เชื่อใคร

อ้าว! จะเชื่อได้อย่างไรเพราะฉันรู้เห็นดีกว่า ฉันรู้เห็นสิ่งมหัศจรรย์ไปหมดเลย แต่ไม่รู้เลยว่านั่นส่งออก ไม่รู้เลยว่านั่นไม่ใช่มรรค ไม่ใช่สิ่งที่จะเอามาชำระล้างกิเลส สิ่งนั้นไม่ใช่

แล้วในปัจจุบันนี้ เห็นไหม คุณติ ทางวิทยาศาสตร์เขาเจริญ เขาทำเทคโนโลยีต่างๆ ดีกว่านั้นชัดเจนกว่านั้น ทำประโยชน์ได้มากกว่าสิ่งที่พวกอภิถญาที่ทำอยู่ด้วย นี่วิทยาศาสตร์เขาทำของเขาได้ พิสูจน์ออกมาได้ เห็นไหม วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้มันก็เป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่เขาทำขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับสังคม เพื่อประโยชน์กับโลก เพื่อพิสูจน์ความจริง พิสูจน์ถึงกำลัง พิสูจน์ถึงความเป็นไปได้ของทางเทคโนโลยีก็เท่านั้น เพราะเทคโนโลยีมันไม่ใช่จิต เทคโนโลยีมันไม่มีชีวิต มันไม่มีเวรมีกรรมซับซ้อนมาจากวิญญะ มันไม่มีสิ่งใดที่จะส่งผลต่อเนื่องไป

คุณติ สิ่งที่เป็นเทคโนโลยี เวลาเสียก็โยนทิ้งไป ขยะเทคโนโลยีตอนนี้เป็นปัญหามากเลย มันเป็นขยะหมด เวลาหมดอายุใช้งานแล้วทิ้งเลย แล้วใครไปเกิดต่อ มันจะไปเกิดภพชาติใหม่ที่ไหน มันจะมีความรู้สึกอะไรของมัน มันถึงไม่มีผลในการปฏิบัติไง

ฉะนั้น สิ่งที่เวลามันรู้มันเห็นออกไป ส่งออก ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมา ท่านรู้ของท่าน จิตที่มีกำลัง จิตที่คิกะนอง จิตที่จะมีความเห็นอย่างนั้น ถ้ามีความเห็นอย่างนั้นมันก็เป็นเรื่องของจิตส่งออก เป็นเรื่องของกิเลสมันขุคร์รีดจิตดวงนั้น แล้วเราจะ

บอกเขาอย่างไร เราจะแนะนำ เราจะควบคุมจิตดวงนั้นไม่ให้มันออกให้กิเลสมันขุติ ให้ออก
มันทำลาย ทั้งๆ ที่เป็นจิตของเขา เป็นกิเลสของเขา แต่เขาไม่รู้ตัวเขาเลย นี่ไง ธรรมเนียมเราถึงอาศัย
ครูบาอาจารย์ เห็นไหม ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ท่านทำของท่านได้

คุณสิ เวลาหลวงปู่มันท่านไปตามหลวงปู่เสาร์ เวลาจิตของคน กำลังของคน อานาจาสนา
ของคนมันแตกต่างกัน หลวงปู่เสาร์นี่เป็นอาจารย์หลวงปู่มัน แต่เวลาหลวงปู่มันท่านประพฤติ
ปฏิบัติขึ้นไปแล้วท่านมีปัญหาของท่าน ท่านไปตามหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์บอกว่า “ผมไม่มี
ปัญญานานนั้น ในเมื่อเหตุเกิดกับจิตของท่าน ท่านต้องแก้ไขเอง”

หลวงปู่มันท่านต้องค้นคว้าของท่านเอง แล้วหลวงปู่มันท่านปฏิบัติของท่าน ท่านสร้าง
อานาจาสนาของท่านมามาก ท่านรู้อะไรแปลกประหลาดมหัศจรรย์ไปหมด สุดท้ายแล้วท่านต้อง
กลับไปพยายามให้หลวงปู่เสาร์ นี่ดังไว้เหมือนกัน

หลวงปู่เสาร์ท่านปฏิบัติของท่าน ก่อนท่านจะเดินจงกรม ท่านจะสวดมนต์ สวดตาม
วัฒนธรรมของชาวอุบลฯ ขอให้ธรรมมาสติที่ตา ขอให้ธรรมมาสติที่ใจ ขอให้ธรรมมาสติ
ขอให้ธรรมฯ คือก่อนปฏิบัติก็สวดอ้อนวอน ๒-๓ ชั่วโมง หลวงปู่มันท่านบอกว่าให้ปฏิบัติเลยๆ
แก้ตรงนี้ ๓ ปี กว่าที่จะวางวัฒนธรรม วางวัฏกรรม ๓ ปี พอ ๓ ปีขึ้นมาปฏิบัติ หลวงปู่มันท่านคอยชี้
คอยบอก

ฉะนั้น สิ่งที่หลวงปู่เสาร์ท่านเป็นอาจารย์หลวงปู่มันนะ ถ้าไม่มีหลวงปู่เสาร์ไปเอาหลวงปู่
มันมาออกบวช แล้วถ้าเอาหลวงปู่มันมาบวชแล้ว หลวงปู่เสาร์ท่านไม่ช่วยดูแลให้หลวงปู่มันทำ
ความสงบของใจได้ เพราะจิตของท่านคึกคะนอง จิตของท่านมีกำลังมหาศาล แล้วมันไปรู้ไปเห็น
เรื่องมหัศจรรย์ทั้งนั้นนะ แล้วไม่มีใครเอาจิตดวงนี้อยู่ได้ นี่ถ้าไม่มีหลวงปู่เสาร์ ก็จะไม่มีการ
มัน

นี่เอาหลวงปู่มันมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่มันท่านประพฤติปฏิบัติของท่านไป ท่าน
ไปรู้เห็นของท่านมา จิตท่านคึกคะนอง จิตท่านรู้ของท่านมหัศจรรย์ มาถามหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่
เสาร์แก้ไม่ได้ อ้าว! แก้ไม่ได้แล้วที่บอกว่าฝึกให้หลวงปู่มันจิตสงบเข้ามา แล้วเป็นอาจารย์หลวงปู่
มัน เป็นได้อย่างไร

เป็นได้เริ่มต้นที่หลวงปู่มันท่านยังเป็นปุถุชน หลวงปู่มันท่านยังเป็นฆราวาส ท่านบวชเป็น
 เณรแล้วสึกออกไป หลวงปู่เสาร์ไปเฝ้าไปดูไปแล เอาหลวงปู่มันกลับมาบวช บวชเสร็จแล้วต้อง
 พยายามพาหลวงปู่มันเข้าไปรุดงค์ในป่าในเขา ให้หลวงปู่มันพยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา นี่เป็น
 อาจารย์เริ่มต้นที่เอาหลวงปู่มันขึ้นมาปฏิบัติ แต่หลวงปู่มันพอท่านปฏิบัติขึ้นไปแล้วจิตของท่านก็
 คะนอง จิตของท่านมีความรู้มหัสจรรย์ หลวงปู่เสาร์ท่านแก้ไขไม่ได้ “ผมไม่มีปัญญาจะแก้” หลวงปู่
 มันท่านต้องทำของตนเอง นี่เป็นผลของการปฏิบัติ นี่เป็นผลของการที่ผู้ปฏิบัติไปแล้วจะรู้จาก
 ภายใน ถ้ารู้จากภายใน

ฉะนั้น อานาจาสนาของคนมันไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากัน แต่ว่าเป็นศิษย์เป็นอาจารย์กัน
 ในการถือกุลกัน ในการดูแลกัน ในการรักษากัน มันเคารพบูชาเพราะว่าท่านดูแลเรา คนเรา
 ถ้าไม่มีพื้นฐาน ไม่มีกำลังสามารถสร้างตัวเองขึ้นมาได้ เราจะเจริญเติบโตขึ้นมาได้อย่างไร
 แต่เพราะเรามีครูอาจารย์ท่านวางพื้นฐานให้เรา ท่านพยายามให้เราเติบโตขึ้นมา ท่านมีคุณ
 ไหม? มีคุณ แต่ที่อานาจาสนาของท่าน ท่านแก้ไขไม่ได้ เพราะจิตหลวงปู่มันท่านมีกำลัง
 ท่านจิตก็คักคะนอง เพราะมีอานาจาสนามา ท่านต้องทำของท่านขึ้นไป พอทำขึ้นไปเสร็จแล้ว
 พอท่านรู้ท่านเห็นสิ่ง
 ใดขึ้นมา ท่านก็พยายามมาดึงแก้หลวงปู่เสาร์ไปด้วย

นี่จิตก็คักคะนอง จิตที่ราบเรียบต่างๆ มันมีเทคนิคของมัน ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ตามความ
 เป็นจริง เราจะรู้ ครูบาอาจารย์ท่านจะคอยชี้ นำคอยจะบอกเรา

แล้วเราก็ปฏิบัติกันอยู่ที่นี่ “หลวงพ่อบอกหน่อยๆ”

อ้าว! ก็บอกอยู่ที่นี่ไง คำว่าบอกอยู่ที่นี่ สิ่งนี้มันเป็นมรรค พอมันเป็นมรรค ทางอันเอก ทาง
 เครื่องดำเนินของเรา ถนนของหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านก็เดินของท่านไป ถนนขององค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มัคโค ทางอันเอกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้เดินมัคโคนั้นถึงที่สุดแห่งทุกซ์ หลวงปู่มันท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน
 ท่านก็เดินมัคโคในใจของท่านจนท่านสำเร็จของท่าน แล้วชักจูงให้หลวงปู่เสาร์เดินมัคโคของ
 หลวงปู่เสาร์ออกไป แล้วครูบาอาจารย์ท่านก็สั่งสอนกันมา ก็เดินมัคโคในใจของบุคคลคนนั้น ทาง
 อันเอกๆ เอกเพราะใจดวงนั้น มันถึงเป็นปัจจุตัง เป็นสันติปฏิวิโก

ศีล สมาธิ ปัญญา ทุกคนก็ต้องสร้างทาง สร้างทางอันเอก สร้างความเป็นจริงของเราขึ้นมา
 ฉะนั้น ถ้าสร้างทางอันเอก ถ้าเป็นจริงขึ้นมา นั้นมันเป็นมรรค สิ่งที่เรารู้เราเห็น ที่เราจิตผ่องใส
 ต่างๆ อันนั้นเป็นเรื่องอวิชา

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้
 ข้ามพ้นกิเลส ความผ่องใสนั้นนะมันจะมากก็ไว้ ความผ่องใสนั้นนะมันจะทะนงตน ความผ่องใส
 มันจะมายึดมันถือมัน ฉะนั้น ว่าข้ามพ้นจากมันไปๆ ถ้าข้ามพ้นจากมันไป แล้วข้ามอย่างไร ข้าม
 อย่างไร

ฉะนั้น ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เรามีครูมาอาจารย์แนะ อย่าให้กิเลสมันขุติริคทำลายเรา
 นายทุนที่ขุติริค เราหลบหลีกเขา เราไม่ต้องการคบสังคมนับเขา เราก็หลบหลีกได้ แต่กิเลสใน
 หัวใจของเรา เวลามันคืนะ เวลาจิตใจเราดีขึ้นมา กิเลสมันก็ไม่แสดงตน แต่ถ้าวันไหนเราน้อยเนื้อ
 ต่ำใจ วันไหนเราล้มลุกคลุกคลาน เวลาปฏิบัติขึ้นมามันก็ขุติริคเรา เวลากิเลสมันขุติริค มันอยู่กับ
 เรา เราหลบหลีกมันไม่ได้เลย

นายทุนขุติริคสังคมนับเขาแย่งชิงกัน เรายังหลบหลีกเข้าป่าเข้าเขาเราได้ แต่กิเลสในหัวใจ
 ของเรา เราจะหลบไปไหนล่ะ มันอยู่กลางหัวใจนี้ แล้วเป็นหน้าที่ของเรา เป็นผู้ปฏิบัติ ครูบา
 อาจารย์ท่านคอยชี้แนะเรา มันเป็นหน้าที่ของเรา เราจะต้องรักษาใจของเรา เพื่อไม่ให้กิเลสขุติริค
 ความเพียรของเรา เอวัง